

Arbetstidsbanken i Installationsavtalet 2016

Information till dig som är anställd och omfattas av Installationsavtalet och till företagen inom EIO. Om du som är anställd har frågor om just din arbetstidsbank - kontakta din fackklubb/fackligt förtroendevald eller din arbetsledning.

Den 1 januari 2013 infördes bestämmelser om en ny **arbetstidsbank** för anställda som omfattas av Installationsavtalet och i avtalsuppgörelsen våren 2016 gjordes vissa ändringar. Elektriska Installatörsorganisationen EIO och Svenska Elektrikerförbundet kommenterar här gemensamt de nu gällande bestämmelserna om intjänande till och uttag från arbetstidsbanken. Vissa av förändringar trädde i kraft den 1 januari 2016 och andra började senare.

Systemet med arbetstidsbank innebär att det för varje anställd inrättas en **individuell tidbank**. Där samlas alla de möjligheter som finns att spara tid inom Installationsavtalets ram i ett regelverk t ex arbetstidsförkortning och komplement vid övertidsarbete. Genom detta förfarande är det enklare att se hur många timmar som finns tillgängliga under året och att det ger också enhetliga regler om uttag, vilket bör underlätta både för företaget och de anställda. Uttag ur tidbanken kan ske på flera sätt, genom ledighet, i pengar eller som pensionsavsättning.

Det är viktigt att poängtera att den tid (pengar) som finns i tidbanken möjligtvis inte är skyddade av lönegarantin vid en eventuell konkurs. De få domar som finns har inte skyddat intjänade pengar.

Intjänande av tid till tidbanken (4 kap 12 § p. 1 p. 2)

För varje anställd som omfattas av Installationsavtalet ska arbetsgivaren inrätta en individuell tidbank som löper under perioden 1 april till 31 mars varje år. Tidbanken ska nollställas vid utgången av varje sådan period. Men det går numera också att skriftligen komma överens om att spara tid, max 40 timmar och föra över dem till nästa period. Mer om det går att läsa under 4 kap 12 § p. 7 nedan.

Tid som kan tjänas in till tidbanken är:

- arbetstidsförkortning
- kompensationsledighet efter övertidsarbete
- tid som kompensation för avbrott i dygnsvilan under helg
- arbetstidsförkortning vid traktamentsarbete

Arbetstidsförkortning (4 kap 10 §)

Kvalificering

Alla anställda som omfattas av Installationsavtalet har rätt till arbetstidsförkortning under förutsättning att den tjänas in som anges i avtalet. Från och med den 1 april 2016 har regelverket för hur man tjänar in arbetstidsförkortning har ändrats.

En heltidsanställd arbetstagarare som arbetat under hela perioden 1 april till den 31 mars under ett år (intjänandeår) får fullt antal arbetstidsförkortningstimmar att ta ut året därpå (uttagsår). Från och med 2016 är det 27 timmar som utgör full arbetstidsförkortning. Den som arbetar kortare arbetstid än heltid tjänar in arbetstidsförkortning i proportion till arbetad tid.

Den som börjar och slutar sin anställning under perioden får timmar i förhållande till arbetad tid. Det samma gäller för de som är frånvarande av orsaker som inte ersätts med lön av arbetsgivaren. Det kan till exempel vara tjänstledighet på grund av studier, längre sjukfrånvaro eller föräldraledighet.

Viss frånvaro ger ändå rätt till arbetstidsförkortning. Det är sådan frånvaro där arbetsgivaren betalat ut lön t ex vid lagstadgad sjuklöneperiod, semester eller uttag ur tidbanken.

Beräkningen av antalet arbetstidsförkortningstimmar sker enligt följande:

Arbetad tid med lön från arbetsgivaren i antal kalenderdagar / 365 x 27 timmar (vid fullt intjänande)

Vid beräkningen tillämpas avrundning upp till närmaste timma.

Den som har kortare arbetstid än heltid

Den som arbetar deltid får arbetstidsförkortning i proportion till anställningsgraden. Den som arbetar halvtid under perioden 1 april 2016 till 31 mars 2017 får halva arbetstidsförkortningen, 14 timmar, att ta ut under motsvarande period 2017 – 2018. Den som arbetar 75 % av heltid får 75 % av arbetstidsförkortningen, 21 timmar. Det blir alltid hela timmar och avrundningen ska alltid göras uppåt.

Kompensationsledighet efter övertidsarbete (7 kap 8 §)

Övertidsarbete som är beordrat, eller i efterhand godkänt, kompenseras antingen med

- övertidsersättning i pengar, eller
- genom ledig tid, kompensationsledighet, efter överenskommelse mellan elektrikern och företaget, samt övertidstillägg

När en överenskommelse träffats om att elektrikern ska få möjlighet till kompensationsledighet överförs arbetade övertidstimmar till den individuella

arbetstidsbanken. Det är reglerna för tidbanken som sedan bestämmer under vilka förutsättningar ledigheten kan tas ut. Den tid som avsätts till tidbanken vid övertidsarbete är **en timme för varje utförd övertidstimme**. Utöver det tillkommer rätt till övertidstillägg enligt Installationsavtalet 7 kap 8 § p. 3 och p. 5 vilken betalas ut på vanligt sätt i samband med lönen.

Avbrott i dygnsvilan under helg (4 Kap 11 § p. 2)

Enligt Arbetstidslagens och Installationsavtalets regler ska alla anställda erhålla dygnsvila med minst 11 timmars sammanhängande ledighet varje dygn, med några preciserade avvikelser. För det mesta är detta inga problem för flertalet, då arbetstiden är förlagd mellan till exempel 07.00 till 16.00 med 15 timmars ledighet till nästa arbetspass.

För den som fått avbrott i dygnsvilan under veckoslut eller helgdagar och inte kan få motsvarande kompensation i ledighet under innevarande veckoslut eller helgdagar överförs timmarna till arbetstidsbanken. Det är **det antal timmar som avbrottet omfattar** som överförs till den individuella arbetstidsbanken.

Arbetstidsförkortning vid traktamentsarbete (11 Kap § 5)

Om arbete utförs utanför hemorten som kräver övernattnings ska den anställde få **en timme betald ledighet per dag** då helt traktamente ska utbetalas. Ledigheten ska förläggas till veckoslutet, om inte hinder i verksamheten finns.

Regelverket gör det ofta möjligt för den som arbetar långt hemifrån med övernattnings att åka hem tidigare på fredagen med bibehållen lön. Om exempelvis helt traktamente ska betalas ut för arbete måndag till torsdag, kan dessa 4 lediga timmar förläggas på fredag.

Om arbetstidsförkortningen inte tas ut i anslutning till veckoslutet ska tiden istället avsättas till den **individuella arbetstidsbanken**.

Uttag ur arbetstidsbanken (4 kap 12 § p. 2)

Nu finns det tid i den individuella arbetstidsbanken. Hur kan denna tid användas?

Tiden i arbetstidsbanken kan tas ut på tre sätt. Den kan tas ut som:

- betald ledighet,
- ersättning i pengar eller
- avsättning till pension

Betald ledighet (4 Kap 12 § p. 3)

Om elektrikern vill ta ut tid ur tidbanken för att vara ledig krävs det först en **överenskommelse** med företaget. Ansökan om ledighet ska göras i så god tid som möjligt. Ju längre framförhållning, desto enklare är det för företaget att planera arbetet och bevilja ledigheten.

Ledigheten kan tas ut i som av hel timme, hel dag eller del av dag. För tiden som tas ut registreras endast uttagna timmar i tidbanken. Den fasta månadslönen betalas ut under den lediga tiden.

Ett annat sätt att förlägga ledig tid ur de individuella arbetstidsbankerna är att företaget kommer överens med klubb eller facklig förtroendeman på företaget om vilka dagar *samtliga* på företaget/filialen ska vara lediga, exempelvis på klämdagar eller dag före röd dag. En rekommendation är att sådana skriftliga överenskommelser helst upprättas årligen då helgdagarna varierar mellan åren.

Ersättningen vid ledighet är den ordinarie månadslönen.

Ersättning i pengar (4Kap 12 § p.4)

Om den anställda vill, kan tid som finns i tidbanken betalas ut i pengar. Det belopp som betalas är den **individuella månadslönen dividerad med 174 för varje timme** som ersättning begärts för. Det finns ingen gräns för antalet timmar som kan betalas ut i pengar och vill elektrikern inte ha ledig tid eller pensionsavsättning ska allt betalas ut i pengar på den anställdes begäran. Här är det elektrikern som **tar initiativ** och **har bestämmanderätten** om tid i arbetstidsbanken ska betalas ut i pengar.

Om överenskommelse har träffats på företaget om gemensamma tider för ledighet till exempel vid klämdagar eller dag före röd dag gäller den överenskommelsen istället.

Avsättning till pension (4 Kap 12 § p. 5)

Värdet av tiden i arbetstidsbanken kan även omvandlas till avsättning till elektrikerns **pensionskonto i FORA**. Denna möjlighet finns fr.o.m. den månad elektrikern fyller 25 år t.o.m. den månaden elektrikern uppnår 65 års ålder. Det är pensionstekniska orsaker till åldersgränserna.

I första hand är det den anställda själv som väljer pensionsinbetalning motsvarande tiden i tidbanken. Det valet ska då göras när arbetstidsbanken ska tömmas den 31 mars. Avsättningen till pension sker som en så kallad extra pensionsavsättning till elektrikerns pensionskonto i FORA.

För varje timme den anställda vill omvandla till pension avsätter företaget den individuella månadslönen dividerat med 174 till pensionspremie. I och med att det inte är samma skatteregler för pensionsavsättning och lön kommer troligen skattebelastningen för företaget att bli lägre. Om så är fallet ska pensionsavsättningen ökas med mellanskillnaden. För tid som återstår i tidbanken ska i sådant fall pensionspremien räknas upp med faktorn 1,0576 (enligt i oktober 2016 gällande skatteregler).

Exempel: Månadslön 28.000 / 174 = 160,92 x 1,0576 = 170,19 kr . Det är det värdet som avsätts till pension per timme.

Valet av pensionsavsättning kan bara göras **en gång per år i samband med regleringen den 31 mars**.

Kombination av uttag ur tidbanken

Varje elektriker kan själv välja vad tiden i tidbanken ska användas till;

- betald ledighet
- ersättning i pengar
- avsättning till pension

Det är även fullt möjligt att kombinera de tre uttagsformerna. Om överenskommelse har träffats på företaget om gemensamma tider för ledighet till exempel vid klämdagar gäller dock detta.

Företaget bör uppmärksamma de anställda som har tid inestående i tidbanken på de valmöjligheter som finns, särskilt inför varje årsskifte samt den 31 mars.

Ledighet i samband medårsskiftet (4 Kap 12 § p.6)

Utgångspunkten i avtalet är att ledighet förutsätter överenskommelse mellan arbetsgivaren och den anställda. Men om den anställda inte fått minst 16 timmar från tidbanken som betald ledighet har han eller hon rätt att få upp till 16 timmars ledighet i samband med jul-, nyårs-, eller trettondagshelgen, under förutsättning att det finns tid kvar i tidbanken. Senast den **1 december** ska elektrikern begära ledighet för kommande helger så att företaget ska ha möjlighet att planera verksamheten. Det är företaget som förlägger ledigheten i samband med helgerna. Naturligtvis bör elektrikernas önskemål i största möjliga mån beaktas men föreligger hinder i verksamheten kan företaget i stället förlägga ledigheten på annat sätt i samband med helgerna i fråga.

Reglering årligen den 31 mars (4 Kap 12 § p. 7)

Nollställande av tidbanken

Tidbanken löper under perioden 1 april – 31 mars och ska tömmas vid varje periods slut den 31 mars. Därefter fylls banken på med nya intjänade timmar av olika slag. En nyhet är att det från och med den 31 mars 2017 kommer att vara möjligt att spara tid till nästa period. En förutsättning för det är att arbetsgivaren och den enskilde arbetstagaren skriftligen kommer överens om att föra över tiden. Möjligheten att spara tid är begränsad till maximalt 40 timmar som kan föras över till nästa period.

Om överenskommelse inte träffas om att spara tid ska tidbanken tömmas, dvs nollställas den 31 mars. Vid sådan tömning av tidbanken kan tiden tas ut i form av pengar eller som avsättning till det individuella pensionskontot i Fora. Det är arbetstagaren som avgör hur han eller hon vill ha det. Valet ska ske senast den 31 mars årligen.

I det fall en elektriker inte gör ett aktivt val ska värdet av resterande tid i tidbanken överföras till elektrikers individuella pensionskonto i Fora. I och med att det inte är möjligt för personer att innan den månad de fyllt 25 år eller för de som fyllt 65 år att göra dessa pensionsavsättningar ska deras kvarvarande tid i stället utbetalas i form av lön.

Den 1 april kommer tidbanken att fyllas på med nya timmar för arbetstidsförkortning, förutsatt att kvalificeringsförutsättningarna för arbetstidsförkortning är uppfyllda. Beroende på hur arbete ser ut under året kommer nya timmar från övertidsarbete, utebliven veckovila och betald ledighet efter traktamentsarbete att fylla på den individuella arbetstidsbanken. Det finns inget tak i banken under innevarande period utan begränsningen finns i att tiden regleras den 31 mars varje år.

Anställnings upphörande (4 Kap 12 § p. 7)

När en elektriker ska sluta sin anställning ska tidbanken tömmas. *Innan* anställningen avslutas bör den anställde och arbetsgivaren träffa en överenskommelse om på vilket sätt tidbanken ska tömmas. De tre alternativen är betald ledighet, ersättning i pengar eller avsättning till pension. Det är fullt möjligt att kombinera dem.

Om det inte träffats någon överenskommelse ska kvarstående tid i tidbanken betalas ut i pengar. Värdet på timmarna är månadslönen dividerat med 174 per timme. Denna ersättning ska betalas ut i samband med slutlönen, senast vid första ordinarie löneutbetalningstillfälle som infaller kalendermånaden efter anställningens upphörande. Om anställningen till exempel upphör den 30 april ska slutlönen, inklusive eventuell ersättning för tid i arbetstidsbank, betalas ut senast den 27 maj.

Elektrikerna

Tjänstledigt på grund av personliga skäl (5 Kap 4 §)

Elektriker har rätt att få tjänstledigt med löneavdrag två dagar per år, för angelägna personliga behov. Innan sådan tjänstledighet beviljas ska elektrikern utnyttja tid ur den individuella tidbanken om tid återstår där.

Begäran om tjänstledig på grund av personliga skäl ska göras minst tre veckor före tidpunkten för ledigheten.